

Reglement werkzaamheden voor derden aan de openbare ruimte

HOOFDSTUK I ALGEMEEN

Artikel 1 Doel

Dit reglement stelt de regels vast voor de behandeling van werken uitgevoerd door de stad aan de openbare ruimte ten gevolge van:

- schade veroorzaakt door het gebruik van de openbare ruimte door derden;
- verzoeken van derden tot wijziging van de openbare ruimte ten gevolge van een gewijzigde situatie of behoefte.

Artikel 2 Begrippen

§ 1 Voor de toepassing van dit reglement wordt verstaan onder:

- Openbare ruimte: de publiek toegankelijk ruimte in het bezit of het beheer van de gemeentelijke en de gewestelijke overheid; dit behelst onder meer:
 - De openbare weg, te weten de wegen, parkings of pleinen die openstaan voor alle verkeer, hetzij voetgangersverkeer of ander verkeer in het beheer van de stad;
 - De groene ruimten, te weten de openbare plantsoenen, wandelplaatsen, parken, tuinen, pleinen, speelterreinen en alle stukken van de openbare ruimte buiten de openbare weg, die openstaan voor het verkeer van personen en in hoofddorpe bestemd zijn voor wandelen en ontspanning.
- Inname openbare ruimte: elk privaat gebruik van de openbare ruimte ongeacht of dit gebruik onderworpen is aan een toelating of een vergunning, of aan een hogere wetgeving of een andere stedelijke reglementering, en ongeacht wat de oorzaak of de wijze van het gebruik is, zoals:
 - Het opstellen op de openbare weg van stellingen en werfinrichtingen zoals bouwketen, bouwkranen, bouwliften, hoogwerkers, tijdelijke opslag van materiaal of materieel,
 - Het plaatsen van voorwerpen zoals containers, betonmolens,
 - Het plaatsen van leidingen,
 - Het plaatsen van infrastructuur en constructies zoals tenten of attracties voor grote evenementen zoals circussen, foren, markten.
- Schade: de vastgestelde verschillen na de vergelijking tussen twee toestanden: aan de ene kant de actuele toestand van de openbare ruimte zoals die zich na de inname voordoet, en aan de andere kant de hypothetische toestand waarin de openbare ruimte zich zou bevinden of zou zijn gebleven indien de inname zich niet zou hebben voorgedaan; in de praktijk wil dit zeggen zowel de zichtbare schade als de verborgen schade, als het verlies van uitrusting of straatmeubilair.
- Plaatsbeschrijving: het formulier dat ter beschikking gesteld wordt door de stad en aan de hand waarvan een omstandige beschrijving wordt gegeven van de toestand van de in te nemen of ingenomen openbare ruimte met aanduiding van vastgestelde gebreken.
- Werkzaamheden aan de openbare ruimte: werkzaamheden die de stad uitvoert of laat uitvoeren, op vraag van de eigenaar of gebruiker van het aangelande goed, of wanneer een gebruiker schade heeft veroorzaakt aan de openbare ruimte. Het tijdelijk wegnemen of het definitief verplaatsen van bijvoorbeeld straatmeubilair, kleine landschapselementen of

voorwerpen van openbaar nut worden beschouwd als het uitvoeren van werkzaamheden aan de openbare ruimte.

- Gebruiker (van de openbare ruimte): de natuurlijke persoon of de rechtspersoon en diens rechtsopvolgers, met uitzondering van de stad, die de openbare ruimte inneemt of laat innemen (zoals bijvoorbeeld een bouwheer).
- Aangelande goed: het goed dat grenst aan de openbare ruimte.
- Afrekening op basis van werkelijke kosten: definitieve afrekening op basis van de gerealiseerde werken aan de hand van officiële prijzen die terug te vinden zijn in de contracten en bestekken die de stad of het district heeft afgesloten volgens de reglementering inzake overheidsopdrachten.
- Forfaitaire afrekening: definitieve afrekening aan de hand van een vaste, vooraf bepaalde eenheidsprijs.
- de stad: stad Antwerpen of een van haar districten.

§ 2 Termijnen

De termijnen beginnen te lopen vanaf de dag na verzending (datum poststempel of e-mail) van het stuk. De termijnen zijn louter richtinggevend en vormen geen grond om de aansprakelijkheid te betwisten.

Als datum van aangifte geldt de dag na verzending (datum poststempel of e-mail).

§ 3. Een aanhaling van voorbeelden is nooit limitatief.

§ 4. Dit reglement wordt verkort geciteerd als “reglement werkzaamheden openbare ruimte”.

Artikel 3 Toepassingsgebied

Het reglement is van toepassing op het grondgebied van stad Antwerpen met inbegrip van alle districten en uitgezonderd het havengebied.

Het reglement is niet van toepassing in het kader van infrastructuurwerken in verkaveling en projectontwikkeling waarvoor een overeenkomst wordt opgemaakt.

Artikel 4 Gebruik openbare ruimte

§ 1 Zonder schriftelijke en voorafgaande toestemming van het college van burgemeester en schepenen of van de burgemeester al naargelang het geval, is het verboden de openbare ruimte privaat te gebruiken. Het betalen van belasting of retributie op het privaat gebruik van de openbare ruimte houdt geen toestemming in om de openbare ruimte privaat te gebruiken. De code van gemeentelijke politiereglementen is van toepassing.

§ 2 Zonder toestemming zoals hiervoor bepaald mag niemand handelingen uitvoeren die de openbare ruimte wijzigen of aan de toestand van de openbare ruimte wijzigingen aanbrengen of werkzaamheden uitvoeren, uitgezonderd de stad of een persoon in opdracht van de stad.

HOOFDSTUK II VERPLICHTINGEN BIJ INNAME VAN DE OPENBARE RUIMTE

Artikel 5 Aansprakelijkheid

§ 1 De gebruikers zijn hoofdelijk aansprakelijk voor elke schade die de stad lijdt door de inname of ten gevolge van de inname van de openbare ruimte. Zij vrijwaren de stad voor elke vordering tot schadevergoeding voortvloeiend uit de inname van de openbare ruimte.

§ 2 In geen enkel geval mag de gebruiker de schade zelf definitief herstellen. In voorkomend geval zal de stad, op kosten en risico van de gebruiker, die herstelling ongedaan maken en zelf tot definitieve herstelling overgaan.

§ 3 Indien meerdere partijen betrokken zijn, zijn zij hoofdelijk aansprakelijk, ongeacht interne afspraken. Wanneer de identiteit van de effectieve gebruiker niet ondubbelzinnig kan worden vastgesteld, wordt de eigenaar van het aangelande goed als belanghebbende beschouwd.

§ 4 Bij gecombineerde schadegevallen waarbij meerdere actoren betrokken zijn, bepaalt de stad vooraf een verdeelsleutel op basis van de omvang van de herstelling per partij.

Artikel 6 Openbare veiligheid

§ 1 De gebruiker moet de veiligheid van de openbare ruimte altijd vrijwaren. Hij is dan ook verplicht om tijdelijke maatregelen te nemen om de openbare veiligheid te garanderen, zowel gedurende als na beëindiging van de inname van de openbare ruimte.

De burgemeester kan in dat verband maatregelen bevelen. De code van gemeentelijke politiereglementen is van toepassing en, in voorkomend geval, het retributiereglement interventies openbaar domein.

§ 2 Na het einde van de inname maakt de gebruiker de openbare ruimte volledig vrij en neemt onmiddellijk alle maatregelen opdat de openbare ruimte voorlopig veilig is gesteld.

Artikel 7 Aangifte inname openbare ruimte

§ 1 De aangifte stelt de gebruiker niet vrij van het aanvragen van een toestemming of vergunning of het doen van een aangifte ingevolge een hogere wetgeving of een andere stedelijke reglementering. (bvb. signalisatievergunning, omgevingsvergunning, ...)

§ 2 Zonder voorafgaande aangifte uiterlijk 14 kalenderdagen voor de inname van de openbare ruimte mag de gebruiker de openbare ruimte niet innemen. Hij doet de aangifte door middel van de plaatsbeschrijving voor inname zoals bepaald in artikel 8 §4, a.

§ 3 Uiterlijk 14 kalenderdagen na ontruiming van de openbare ruimte is de gebruiker verplicht een aangifte te doen door middel van een nieuwe plaatsbeschrijving na beëindiging inname zoals bepaald in artikel 8 §4, b.

§ 4 Bij gebrek aan een correcte of tijdige aangifte gaat de stad er van uit dat de openbare ruimte voor inname in goede staat was. Ook wanneer de stad schriftelijk heeft meegedeeld dat ze niet akkoord gaat met de ingediende plaatsbeschrijving gaat de stad ervan uit dat de openbare ruimte in goede staat was.

Artikel 8 Plaatsbeschrijving

§ 1 De plaatsbeschrijving wordt opgemaakt door de aanvrager op een formulier dat de stad ter beschikking stelt. (formulier “plaatsbeschrijving openbare ruimte voor inname”, formulier “plaatsbeschrijving openbare ruimte na beëindiging inname”)

§ 2 De plaatsbeschrijving en de daarbij horende foto's moeten van recente datum zijn (maximum 14 kalenderdagen oud te rekenen vanaf de datum van aangifte).

De gebruiker bezorgt het ingevuld, gedateerd en ondertekend formulier met de bijlagen aan de stad op het adres vermeld op het formulier, ofwel via de post, ofwel via e-mail.

§ 3 Desgevallend stelt de stad zelf een plaatsbeschrijving op, in het bijzonder wanneer de gebruiker nalaat een plaatsbeschrijving na beëindiging inname openbare ruimte te bezorgen. De kosten hiervoor vallen ten laste van de gebruiker en worden vastgesteld door het college conform de vastgelegde uurlonen aan te rekenen aan derden.

§ 4 Werkwijze:

a) Voor de inname van de openbare ruimte:

- Indien de stad binnen 14 kalenderdagen na ontvangst geen gemotiveerde opmerkingen heeft gemaakt, gaat de stad vermoedelijk akkoord met de plaatsbeschrijving openbare ruimte voor inname.
- De gebruiker dient binnen 14 kalenderdagen na ontvangst van het schrijven met gemotiveerde opmerkingen van de stad hierop schriftelijk te reageren, zo niet wordt hij vermoed ermee akkoord te gaan.
- Indien uit de reactie van de gebruiker blijkt dat er geen overeenstemming is over de feitelijke toestand voor inname, zal de stad desgevallend een eigen controle ter plaatse uitvoeren (eventueel samen met de gebruiker of diens vertegenwoordiger) voordat de schadevaststelling wordt afgerond.

b) Na beëindigen van de inname van de openbare ruimte:

- Indien de stad binnen de maand na datum van aangifte geen gemotiveerde opmerkingen heeft gemaakt, gaat de stad vermoedelijk akkoord met de plaatsbeschrijving openbare ruimte na beëindiging inname.
- De gebruiker dient binnen 14 kalenderdagen na ontvangst van het schrijven met gemotiveerde opmerkingen van de stad hierop schriftelijk te reageren, zo niet wordt hij vermoed ermee akkoord te gaan.
- Indien de stad gemotiveerde opmerkingen heeft op de plaatsbeschrijving en de gebruiker tijdig daarop reageert maar er geen overeenstemming wordt bereikt, kan de stad besluiten een eigen vaststelling ter plaatse uit te voeren alvorens de definitieve schade vast te stellen.

HOOFDSTUK III WERKZAAMHEDEN AAN DE OPENBARE RUIMTE

AFDELING 1. AANLEIDINGEN VOOR WERKZAAMHEDEN

Artikel 9.1 Werkzaamheden na inname van de openbare ruimte

Wanneer de stad op basis van de plaatsbeschrijvingen zoals vermeld in artikel 8 vaststelt dat een inname heeft geleid tot schade aan de openbare ruimte, kan de stad werkzaamheden uitvoeren aan de openbare ruimte om deze schade te herstellen. De natuurlijke persoon of rechtspersoon die als aanvrager werd vermeld op het formulier met betrekking tot de plaatsbeschrijving is de aansprakelijke belanghebbende.

Artikel 9.2 Werkzaamheden op aanvraag

§ 1 Op initiatief en kosten van de aanvrager kan de stad werkzaamheden uitvoeren aan de openbare ruimte (bvb. verlagen van boordsteen voor inrit) op voorwaarde dat daarvoor een geldige reden is, zoals bijvoorbeeld een omgevingsvergunning.

Ingeval van betwisting beslist het college over de geldigheid van de door de aanvrager aangegeven reden.

§ 2 De gebruiker bezorgt het ingevuld, gedateerd en ondertekend aanvraagformulier met de bijlagen aan de stad op het adres vermeld op het formulier, ofwel via de post, ofwel via e-mail (formulier "aanvraag werkzaamheden openbare ruimte").

Artikel 9.3 Werkzaamheden van ambtswege

De stad kan van ambtswege werkzaamheden uitvoeren aan de openbare ruimte wanneer:

- de eigenaar of gebruiker van het aangelande goed nalaat een aanvraag in te dienen om de openbare ruimte aan te passen aan het vergunde gebruik van het aangelande goed;
- de stad heeft vastgesteld dat de openbare ruimte niet door haar is aangelegd of gewijzigd, maar door de eigenaar of gebruiker van een aangeland goed, of door een gebruiker van de openbare ruimte;
- een gebruiker of een derde schade veroorzaakt aan de openbare.

AFDELING 2. VASTSTELLING EN VOORSTEL OPDRACHT

Artikel 10 Vaststelling werkzaamheden

§ 1 De stad stelt eenzijdig vast of werkzaamheden aan de openbare ruimte vereist zijn bij een concrete situatie op basis van één of meerdere van de beschreven aanleidingen van afdeling 1 van dit hoofdstuk. De stad identificeert ook eenzijdig de belanghebbende die verantwoordelijk is voor deze aanleiding, aan wie de retributie of de werkelijke kosten met betrekking tot de werkzaamheden zullen worden aangerekend.

§ 2 Binnen de maand na ontvangst van de laatste plaatsbeschrijving (artikel 9.1), de aanvraag (artikel 9.2) of ambtshalve vaststelling (artikel 9.3) verzendt de stad een kennisgeving waarmee zij te kennen geeft welke werkzaamheden zij zal uitvoeren en doorrekenen aan de belanghebbende. De belanghebbende moet binnen 14 kalenderdagen na ontvangst van de kennisgeving hierop schriftelijk reageren, zo niet wordt hij vermoed ermee akkoord te gaan.

§ 3 De stad kan evenwel beslissen de kennisgeving van de vaststelling en het voorstel van de opdracht samen te verzenden aan de belanghebbende. De vorige paragraaf is in dat geval niet van toepassing.

Artikel 11 Opmeting

§ 1 De stad meet de oppervlakte op van de exacte zone waarin de vastgestelde werkzaamheden zullen worden verricht en verwerkt dit in een opmetingsplan. De stad kan de belanghebbende verzoeken aanwezig te zijn bij de opmeting, waarbij het opmetingsplan ter plaatse wordt ondertekend door de belanghebbende of een gemachtigde van een belanghebbende.

§ 2 Voor de berekening van de oppervlakte van de werkzaamheden wordt volgende meetmethode aangehouden

- Minimaal wordt steeds 1m² per schadegone aangerekend.

- Bij het bepalen van de oppervlakte moet rekening worden gehouden met:
 1. De feitelijk te herstellen of aan te passen zone (de primaire zone).
 2. De bijkomende technische zone van 30 cm rond de primaire zone als extra oppervlakte die nodig is om de herstelling/aanpassing correct uit te voeren, rekening houdend met legverband en fundering.
 3. Indien de boordsteen of de rooilijn/perceelsgrens minder dan 50 cm van de netto primaire zone ligt wordt deze zone mee opgenomen in de te herstellen zone.
 4. Boordstenen en afwateringselementen worden steeds vervangen in gehele elementen.

Artikel 12 Voorstel opdracht

§ 1 Op basis van het opmetingsplan wordt een voorstel van de opdracht van de werkzaamheden opgesteld, wat schriftelijk aan de belanghebbende wordt bezorgd. De stad vermeldt in dit voorstel ook of de forfaitaire retributie van toepassing zal zijn of dat de werkelijke kosten zullen worden aangerekend aan de belanghebbende, op basis van afdeling 3 van dit hoofdstuk. In het geval dat een forfaitaire retributie van toepassing is voegt de stad ook een begroting hiervan toe bij het voorstel.

§ 2 De belanghebbende kan binnen de 14 kalenderdagen na ontvangst van het voorstel van de opdracht zijn eventuele bezwaren schriftelijk voorleggen aan de stad. De stad onderzoekt deze bezwaren en kan indien nodig beslissen het opmetingsplan opnieuw op te maken. Een belanghebbende die niet binnen de termijn reageert wordt verondersteld akkoord te gaan met het voorstel.

§ 3 De mogelijkheid tot bezwaar is niet van toepassing wanneer (cumulatieve voorwaarden):

- de belanghebbende (of diens gemachtigde) het opmetingsplan al heeft ondertekend en;
- de forfaitaire retributie geheel van toepassing is.

AFDELING 3. AFREKENING

Artikel 13 Toepasselijke vergoeding

§ 1 De stad rekent een vergoeding aan de gebruiker voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Deze vergoeding kan bestaan uit een forfaitaire retributie, of een afrekening op basis van de werkelijke kosten. De toepassing van de forfaitaire tarieven gebeurt zonder mogelijkheid tot betwisting over de aard, omvang of kostprijs van de schade, behoudens in de uitzonderingen expliciet voorzien in dit reglement. De forfaitaire tarieven worden vastgesteld in een apart retributiereglement.

§ 2 In de volgende gevallen is de forfaitaire retributie van toepassing:

- Herstel/aanpassing van alle types verhardingen (beton, natuursteen, asfalt, grasdals, ...) inclusief alle boordstenen en afwateringselementen (kolken, goten, ...)
- Herstel/aanpassing van alle types halfverhardingen (Dolomiet, porfier, ...) en onverharde zones (teelaarde, ...)

§ 3 In alle gevallen die niet onder paragraaf § 2 vallen is de afrekening van de werkelijke kosten van toepassing. De afrekening van werkelijke kosten is eveneens sowieso van toepassing wanneer de schade opzettelijk werd veroorzaakt door de belanghebbende.

§ 4 Wanneer eenzelfde schadegeval of werkzaamheden zowel betrekking hebben op elementen waarvoor de forfaitaire retributie van toepassing is als op elementen waarvoor de werkelijke kosten van toepassing zijn, worden de beide rekenmethodes gecombineerd.

De forfaitaire retributie wordt afzonderlijk aangerekend voor de toepasselijke onderdelen, en de werkelijke kosten worden afzonderlijk aangerekend voor de overige onderdelen.

§ 5 Het definitief bedrag van de vergoeding wordt steeds vastgesteld op basis van de tarieven die van toepassing zijn op de dag dat de werkzaamheden door de stad voorlopig werden opgeleverd.

§ 6 Op het bedrag van de vergoeding (op basis van forfaitaire of reële kosten) is btw van toepassing.

Artikel 14 Factuur

§ 1 Na de uitvoering van de opdracht van de werkzaamheden bezorgt de stad een factuur aan de belanghebbende. De factuur stemt in principe overeen met het opmetingsplan en de eventuele kostenbegroting die eerder aan de belanghebbende werden bezorgd. Bij wijze van uitzondering en mits uitdrukkelijke motivering kan de stad hier echter van afwijken, rekening houdende met artikel 11. Het bedrag vermeld op de factuur kan ook afwijken van dat van de eerdere kostenbegroting wanneer de tarieven vermeld in artikel 13, § 4 zijn aangepast ten opzichte van de tarieven ten tijde van de kostenbegroting.

§ 2 De vergoeding is verschuldigd vanaf de dag na de verzending van de factuur. De belanghebbende kan binnen de 30 kalenderdagen na ontvangst van de factuur zijn eventuele bezwaren schriftelijk voorleggen aan de stad.

HOOFDSTUK V HANDHAVING

Artikel 15 Toezicht

Onverminderd de bevoegdheid van politie en bouwtoezichters hebben ambtenaren van de stad steeds het recht om de toepassing van dit reglement te controleren. Er moet aan hen steeds toegang worden verleend tot de privaat ingenomen openbare ruimte, zelfs wanneer deze is afgesloten.

Artikel 16 Hogere wetgeving

Dit reglement doet geen afbreuk aan de toepassing van hogere wetgeving of andere stedelijke regelgeving en de sancties daarin voorzien.

HOOFDSTUK VI SLOTBEPALINGEN

Artikel 17 Andere schade aan de openbare ruimte

Alle gevallen van schade aan de openbare ruimte ten gevolge van het gebruik ervan en die in het reglement werkzaamheden openbare ruimte na inname of werkzaamheden niet aan bod zijn gekomen, zullen worden behandeld door het college van burgemeester en schepenen volgens de principes van het reglement werkzaamheden openbare ruimte.

Artikel 18 Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking vanaf 1 juli 2025.